

Aan: Raad en College van de gemeente Dordrecht

Datum: 4 april 2023

Onderwerp: bijdrage ronde tafel 4 april 2023 over doorstartnotitie Energietransitie

Algemeen

We stellen het op prijs dat we deel hebben kunnen nemen aan de invulling van uw Energietransitie in Dordrecht. We richten ons in deze memo op het realiseren van duurzame energiebronnen zoals wind en zon. De warmtetransitie laten we hier bewust buiten beschouwing. Bij het invullen van de Energietransitie is er aandacht nodig voor de volgende onderwerpen:

1. Regionale Energie Strategie RES Drechtsteden 1.0/2.0

De Energietransitie heeft een duidelijke koppeling met de Regionale Energiestrategie Drechtsteden (RES 1.0).

Voor Dordrecht blijkt dat de opgave die er ligt 0,19TWh (50% van het regionale bod van 0.38TWh) in 2030 nog een groot gat¹ heeft tussen ambitie en huidige stand van zaken van de volumes opgewekt.

Vertaald gaat het om minstens:

- 8 windturbines (van elke 5-6MW opgesteld vermogen) of;
- 160 voetbalvelden (ca. 100ha, komt overeen met het bosgebied de Elzen) die nodig zijn om daar momenteel aan te voldoen.
- We hebben het dan nog niet over netefficiency waarbij de verdeling tussen 60% wind en 40% zon een goede mix zijn. Die mix is nu fors uit balans: 10% wind en 90% zon.

Ook gaat het RES1.0 proces naar de RES2.0 niet alleen om:

- de voortgang met betrekking tot de uitwerkingsgebieden en zoekgebieden maar het gaat ook om:
- de invulling van de 50/50 verdeling uit het Klimaataccoord. Dat betekent 50% (collectief) lokaal eigenaarschap en 50% initiatiefnemers. Dat wil zeggen dat 50% lokaal eigendom moet zijn en ten goede moet komen aan de burgers en ondernemers in de omgeving. Dat is samen te vatten in; Hoe wil je de burgers laten participeren in de duurzame energieprojecten.
We zien dat in uw gemeente die verdeling nog in geen enkel project voldoende wordt vormgegeven. Een gemeenteraad moet hiervoor kader stellend zijn.

2. Ruimtelijk borging van de Energieopgave

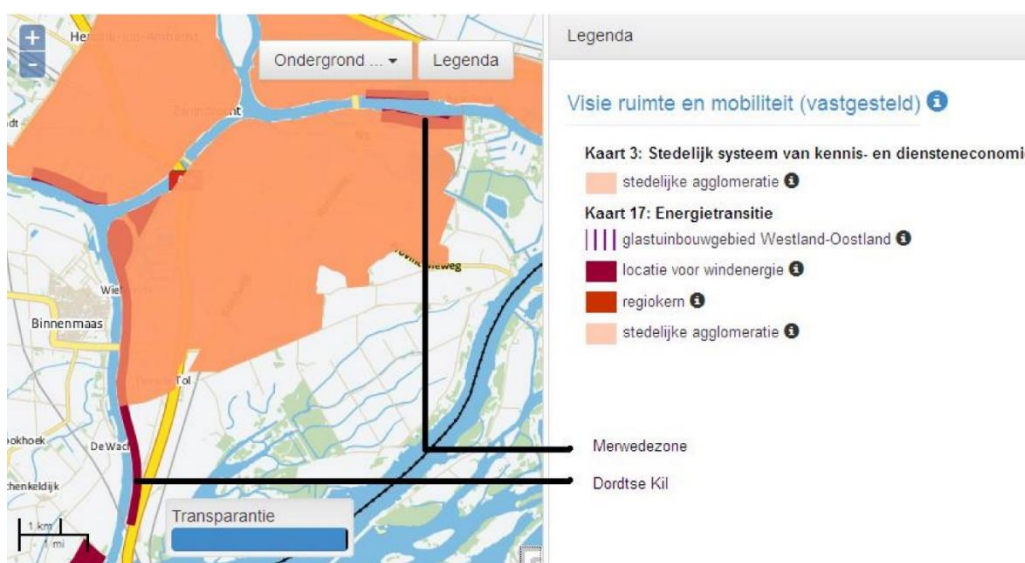
De ruimtelijke ontwikkeling moet op orde zijn om de energietransitie te faciliteren. In de ruimtelijke plannen moet daarom expliciet voorwaarden worden geschapen voor deze

¹ Bron: *Factsheet Opwek duurzame energie, Duurzame stad 2022*. Tekort = verschil dus tussen bod en situatie anno 2023 is: 190.000MWh – 101.500MWh = 88.500MWh. (aangenomen dat alle projecten die nu in voorbereiding zijn ook slagen om uitgevoerd te worden)

ontwikkeling. De ervaring leert ons als NMZH dat dit voor Dordrecht niet vanzelfsprekend was, denk daarbij aan het mislukken van de invulling windlokatie Krabbegors.

Ook de kaders die de provincie Zuid Holland in haar recente omgevingsbeleid nog heeft vast gesteld; oude locaties windlokaties worden pas geschrapt als er nieuwe zijn aangewezen. In de doorstartnotitie wordt daar geheel aan voorbij gegaan.

Hieronder de locaties genoemd in de Visie Ruimte en Mobiliteit, die taakstellend zijn, die in de RES1.0 zijn richtinggevend.

Figuur 12. Locaties voor windenergie op het eiland van Dordrecht (Provincie Zuid-Holland: Visie Ruimte en Mobiliteit)

Hieronder de lokatie A16 uit de RES Drechtsteden 1.0 en de bijlage H.

Figuur 20. Uitwerkingsgebied zon en wind westzijde A16

Bron: RES Drechtsteden 1.0 bijlage H onderzoekstraject zoekgebieden

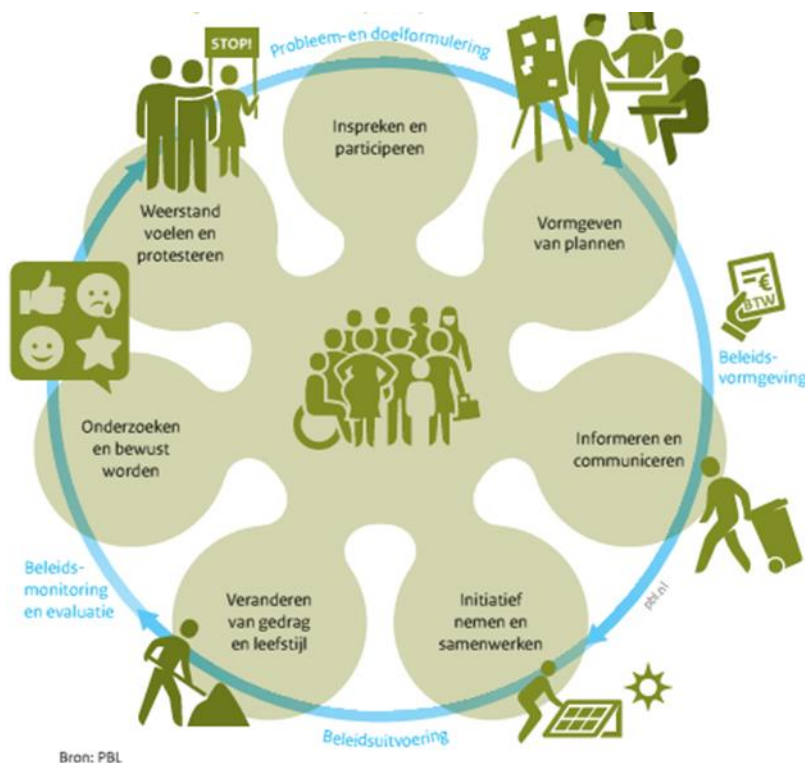
Figuur 13. Belemmeringen voor windturbines voor zoekgebied langs de A16.

Ons advies is neem dit mee en leer hiervan. In de doorstartnotitie is nu geen woord gewijd aan lessons learned omdat er een goede evaluatie ontbreekt.

Met een evaluatie van het gevoerde beleid komt er ook een antwoord op de vraag of de Structuurvisie Wind moet worden herzien. Wij denken dat daar niet aan te ontkomen valt.

3. Burgerbetrokkenheid

Betrokkenheid verbeteren gaat over meer dan participatie. Bij de energietransitie gaat het met name het proces van onderop zien te stimuleren. Overheden kunnen burgers meer betrekken bij de beleidsvorming en vormgeving van plannen door oog te hebben voor de diversiteit aan perspectieven, ervaringen, motieven en mogelijkheden. Maar ook door meer aandacht te besteden aan de begrijpelijkheid van informatie en communicatie, door beter samen te werken met burgerinitiatieven en initiatief beter te faciliteren.

Juist dat zou in Dordrecht meer aandacht moeten krijgen. De ECD (Energie Coöperatie Dordrecht) is naar ons oordeel geen organisatie die hiervoor geschikt is. Ook het Energieloket staat nog steeds te ver van de burger af. Processen moet meer van onderaf, vanaf grassroot level worden vormgegeven.

Bij de participatie gaat niet alleen om procesparticipatie maar ook om financiële participatie. Bij die laatste kun je dan denken aan financiële deelname (aandelen, obligaties) maar ook aan een omgevingsfonds of een omwonende regeling.

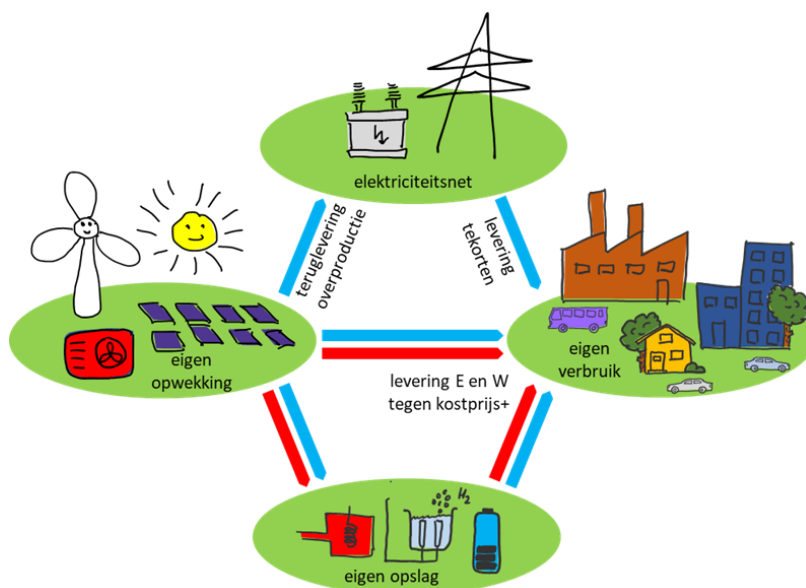
4. Collectieve energievoorziening (Lokaal4lokaal)

De doelstelling van local4local is het ontwikkelen en implementeren van een coöperatief model voor een integrale, duurzame, collectieve energievoorziening (het local4local-model), waarin de eindgebruiker niet meer dan de kostprijs+ betaalt voor zijn energie, met geminimaliseerde impact op de lokale energie-infrastructuur. Local4local betekent samen met je energiegemeenschap je eigen energievoorziening organiseren volgens je eigen spelregels tegen een prijs die je ook zelf (samen) in de hand hebt. Een van de inspireerde mogelijkheden om de burgerbetrokkenheid te verbeteren is het invullen van lokaal4 lokaal bij de duurzaam opgewekte energie. Een energiesysteem wat zorgt dat lokaal opgewekte energie ook direct ten goede kan komen aan de burgers en ondernemers van de gemeente Dordrecht tegen een kostprijs+ benadering.

Het invullen van deze manier van energieopwekking, alsook de benadering van de levering zou in uw gemeente bij kunnen dragen aan het versterken van het draagvlak voor de

energietransitie onder de burgers en ondernemers. Immers vanuit een welbegrepen eigen belang is het handelingsperspectief van deze groepen anders en is er veelal sprake van een meer positieve grondhouding.

Een model van de lokaal voor lokaal aanpak.

De invulling kan nog op veel manieren plaatsvinden, een belangrijk onderdeel van deze benadering is het creëren van energiegemeenschappen zodat deze de opwek en de verdeling/levering vanuit maatwerk vorm kunnen geven. In een energiegemeenschap zijn de leden niet alleen groepen burgers, zoals gebruikelijk in een energiecoöperatie, maar iedereen in de lokale gemeenschap: burgers, bedrijven, gemeenten en maatschappelijk vastgoed.

5. Inzet op multifunctioneel ruimtegebruik; Natuur inclusief

Uitgangspunt voor de ontwikkeling van een lokatie moet zijn om zoveel mogelijk multifunctioneel ruimtegebruik te faciliteren. Bij een goed ecologisch, zogenaamd natuurinclusief ontwerp kunnen zonnevelden en windturbines ook zorgen voor een toegevoegde waarde voor natuur en landschap. De natuurwaarden kunnen versterkt worden door op de projectlocatie passende inrichtingsmaatregelen te treffen zoals: aanleg van bosschages of natuurvriendelijke waterpartijen, inzaaien van kruidenrijk gras of een extensief beheer waardoor de bodem kan herstellen. Het zijn maar enkele mogelijkheden die onderdeel moeten zijn van een natuur inclusief zonnepark of windpark.